

Pennenlikker helpt boom omhakken

Vandaag gaat vakblad Boomzorg een boom vellen met boomspecialist Eddie Bouwmeester. Niet ernaast lopend met pen en papier, maar in hetzelfde werkpak als Bouwmeester: ik ga hem helpen. Althans, dat is de bedoeling. Hoe een pennenlikker op pad met een boomverzorgers een nieuwe betekenis tegenkomt van het woord 'zwaar'.

Auteur: Karlijn Raats

Als ik rond tien uur 's ochtends aankom in Apeldoorn, staat Eddie Bouwmeester (37) samen met werknemer Maarten Hutten (22) takken bij elkaar te vegen. De eerste boomkap is klaar. "Rond kwart voor acht zijn we al naar deze klus toe gereden", vertelt Bouwmeester. Om half elf zitten de beide boomverzorgers aan de koffie bij de particulier uit wiens tuin de boom is verwijderd. Ik zit ook aan de koffie en voel me er onprettig bij, omdat ik vind dat ik de koffie nog niet verdiend heb. Het liefste wil ik aan de slag. Nog even geduld, want de jongens moeten ook even hun broodnodige calorieën naar binnen werken. Hutten heeft geen broodtrommel, maar een soort bovenmaatse EHBO-koffer als broodbak. Die zit volgestouwd met brood. Bij zijn kopje koffie stopt hij zo'n zes boterhammen achter zijn kiezen. Ik ben zelf ook een stevige eter, maar hier ben ik toch van onder de indruk. Van Hutten zou ik de eetstrijd zeer zeker niet winnen.

Stalen neuzen

We gaan op pad naar een andere locatie in Apeldoorn, waar een esdoorn op laste van de brandweer geveld moet worden. Inmiddels heb ik me in een overall gehesen en werkschoenen met stalen neuzen aangetrokken. De schoenen zijn vijf à zes maten te groot. En ze zijn zwaar... Zelfs de overall is zwaar. Bouwmeester trekt de bestelwagen open waarin al het klim- en zaagmateriaal ligt en laadt deze spullen in een kruiwagen, die ik in de richting van de esdoorn rijd. Ik pak de motorzaag, die evenmin licht is, even uit de kruiwagen voor een foto. Bouwmeester en Hutten vragen zich in de tussentijd hardop af waarom de brandweer de boom weg wil hebben, volgens beiden staat hij echt niet in de weg.

Stapje voor stapje

Hutten trekt bij aankomst een vangbolder rond de boom. Die moet straks dienen als extra zeke-

Bouwmeester trekt mij een paar sporen aan.

De eerste stapjes met de sporen.

ring bij het wegvangen van takken. Bouwmeester hijst me in een klimgordel, trekt me een paar sporen aan en zet een helm met oordoppen en gezichtsbescherming op mijn hoofd. Als een aan de grond gemagnetiseerde robot loop ik nu rond. Nu wordt het pas echt zwaar. Zouden ze ook lichter klimmaterieel hebben voor figuren onder de zestig kilogram? Bouwmeester trekt zijn eigen spullen aan en laat me zien hoe je met een reglex, ofwel fliplijn, de boom in kunt: met een kabel om je middel en de boom heen, waar je met je rug tegenaan leunt om de kabel bij de boom op zijn plaats te houden, kun je je sporen stapje voor stapje in de bast hakken en zo omhoog lopen.

Technische routine

Ik zet mijn eerste stapjes omhoog. Tot op twintig centimeter van de grond lukt dat nog. De fliplijn heb ik weliswaar weer wat hoger langs de boom opgeworpen, maar mijn rechterbeen wil de volgende stap niet zetten: de schoen is te zwaar en de klimgordel belemmert de bewegingsvrijheid van mijn bovenbeen. Het voelt alsof ik over de honderd kilo weeg en niet kan doen wat ik wil doen door het overgewicht van twee gigantische beenhammen.

Vreemde gewaarwording, dat ik door het klimmateriaal de capaciteit van mijn eigen lichaam niet meer kan inschatten. "Kleine stapjes, kleine stapjes", moedigen Bouwmeester en Hutten me allebei aan. Na veel gesteun en gepuf komen er nog wat minuscule pasjes uit de koker. Ik besef dat ik waarschijnlijk veel meer grove spierkracht

"Kleine stapjes, kleine stapjes", aldus Bouwmeester.

gebruik in mijn benen en armen dan een klimmer, die viriliteit haalt uit snelheid en veerkracht, lees technische routine. Maar ik wil niet opgeven. Bouwmeester is zo vriendelijk om mij te laten meelopen en ik heb gezegd dat ik zou meehelpen, dus 'hup Karlijn, die boom in!' Het wordt helaas een zinloos gevecht tegen mezelf.

Boterhammen nodig

"En dit is nog gemakkelijk vergeleken met het klimmen met klimtouw", zegt Bouwmeester. De moed zakt me in de schoenen, maar we lachen er toch hard om. Nadat mijn sporen uit zijn, haakt de klimmeester de klimlijn vast aan mijn gordel en legt uit hoe je vanuit horizontale lichaamsstand je kont omhoog gooit. Met deze beweging gooi je jezelf als het ware omhoog

langs de klimlijn. De gewonnen afstand leg je direct vast door de knoop - die gordel en klimlijn met elkaar verbindt en die rond de klimlijn zit - omhoog te schuiven (later hoor ik dat Bouwmeester de zogeheten Prusikknoop hanteert in zijn klimtouw, die verschuifbaar is als er geen spanning op staat).

Het klimproces nu beschrijven gaat me beter af dan het klimmen zelf, want als ik mezelf tot op een meter hoog heb gehesen, gaat het al mis: mijn voeten schieten weg langs de glibberige bast en ik kom verticaal te hangen. Ik probeer de horizontale positie te herwinnen door mijn voeten te plaatsen, maar krijg mijn achterwerk niet hoog genoeg de lucht in gegooid. Althans, ik doe te zijner tijd ook teveel moeite om mijn hele gewicht met mijn armen op te trekken,

De eerste stapjes met klimtouw.

Daar hang je dan...

Hutten en ik vangen een zware tak weg met de vanglijn.

Bouwmeester zaagt valsneede, spintsnedes en velsneede...

... en Hutten en ik trekken het stuk stam naar de grond.

Bouwmeester: "Klimmen met sporen is nog gemakkelijk vergeleken bij klimmen met touw."

Eerst onder goed toezicht oefenen...

... en nog wat oefenen!

wat onbegonnen werk is. Weer schieten mijn voeten weg. Verschillende keren valt mijn helm af. Hutten raapt die op en zet hem weer op mijn bol. Bouwmeester is inmiddels als een aapje de boom in geklauterd en zit op zijn gemak op een hoge tak op me te wachten. "Het duurt nog wel even voordat je hier bent, he? Dan kan ik even dit telefoontje opnemen." Ik puf en steun nog wat door, want ook hierin wil ik niet zomaar opgeven. Bouwmeester hangt de telefoon weer op en lacht hartelijk om mijn gesteun en gekreun, vast ook hoorbaar door de telefoon: "Dat was Linda, mijn vrouw. Die zal zich vast afvragen wie ik hier in godsnaam bij me heb en wat ik aan het doen ben."

"Eddie, wat is dit zwaar!", roep ik terug. "Snap je nu waar we al die boterhammen voor nodig hebben?" "Ja!"

Grondmensen

Ik moet abseilen, maar dat lukt ook al niet. Er staat spanning op de knoop omdat ik met mijn volle gewicht in de klimgordel hang, dus krijg ik de knoop niet naar me toe geschoven. Hutten moet er vanaf de buitenkant aan te pas komen. Hij verlost me uit mijn lijden en *gets me off the hook*, letterlijk. Ik voel mezelf maar stom. Ik zou hen toch meehelpen, verdorie? Bouwmeester en Hutten delen die mening niet: "Voor een eerste keer heb je het aardig gedaan." Die geruststelling voelt hetzelfde als toen ik als kind ooit een snoepje in mijn hand gedrukt kreeg als troost voor een valpartij. Maar het helpt wel. Bouwmeester haalt de motorzaag beneden op en gaat boven takken afzagen.

Dan ga ik maar extra hard meehelpen met het verzamelen en rechtleggen van de afgezaagde takken. Het valt me op dat takken met een door-

snede van zo'n 10 centimeter hartstikke zwaar zijn. Hutten legt uit dat de takken met de stronken bij elkaar moeten liggen, zodat ze straks snel in de shredder gestopt kunnen worden. Ook vertelt hij me dat de grondman(nen) alleen vrij kunnen rondlopen onder de boom op het moment dat de klimmer de motorzaag aan de gordelkarabiner heeft gehaakt. "Zodra de motorzaag van de gordel af is, moeten grondmensen gewoon maken dat ze weggomen. De klimmer wil alle vrijheid kunnen hebben om te zagen en takken te laten vallen waar hij wil." Dit vereist goede samenwerking; grondmensen moeten goed letten op wat de klimmer doet!

Wereld van verschil

In de tussentijd versleept Hutten drie takken in de tijd die ik nodig heb voor het verleggen van één tak. Hij is godbetert zes jaar jonger dan mijn broertje, maar ziet eruit als een uit de kluiten gewassen kerel van dertig. Niet verwonderlijk door dit werk, schiet me door het hoofd. Ook bekruip me de gedachte: ik wil als vrouw altijd alles kunnen doen en niet beperkt worden door het idee van mannen-/vrouwenrollen, maar er zijn wellicht toch echt werken die door de bank genomen beter door mannen gedaan kunnen worden, omdat die eenmaal een krachtigere lichaamsbouw bezitten.

Ik was hier anders misschien nooit achter gekomen als ik niet mee had gelopen vandaag: mijn wereld is een wereld van pennenlikkers. Niet alleen nu, dat is het altijd geweest.

Balletdansje

Bouwmeester verplaatst af en toe zijn anker en kleedt zo de hele boom uit met de motorzaag, die mij zwaar aanvoelde, maar die hij met groot

gemak bedient. Hutten en ik verzamelen de takken. Het is net alsof de boomspecialist een dansje uitvoert in de boom, zo snel en gesmeerd loopt alles; zoals het inschatten welke tak als anker kan dienen, hoe hij het beste bij een tak kan komen, het beste op een tak kan gaan staan, waar hij tegen de spil aan kan leunen en het inschatten waar de afgezaagde takken terecht gaan komen. Het lijkt weliswaar een balletdansje, maar in tegenstelling tot een dansje in vederlicht rokje van tule en schoentjes van Chinese zijde is dit een dansje met de meest lompe hindernissen aan takken en materieel die je je maar kunt bedenken. Respect!

Takken afvangen

De zwaardere takken zijn aan de beurt. Bouwmeester gooit de vanglijn naar beneden. Hutten laat die langs de bolder lopen. Daarna bindt de boomklimmer de vanglijn telkens rond een tak die hij afzaagt, waarna Hutten of ik vanaf de grond door het rustig laten vieren van de lijn de takken beheerst op de grond laten zakken. Sommige takken zijn zo zwaar dat we allebei onze hakken in het zand moeten zetten om tegenwicht te bieden. "Pas op, laat de lijn een beetje vieren, want als je hem te strak houdt, dan heeft de tak bij de val geen speling. De tak geeft dan een keiharde ruk aan de uitgedunde boom. Hierdoor krijgt Eddie een keiharde schok, waarbij

Zoals val- en spintsnedes en een hartsteek wel horen te zijn.

Zoals de valsneede niet hoort te zijn...

z'n tanden wel eens op elkaar kapot kunnen klappen", waarschuwt Hutten mij. Het is spannend en leuk om die gevaartes veilig aan de grond te krijgen. "Vette shit!", roep ik vol verwondering uit als er weer eentje beneden is. Bouwmeester moet lachen: "Dit is weer eens wat anders dan alles opschrijven, hè."

Als alle takken afgevangen zijn, rest ons de stam. Bouwmeester berekent waar en hoe hij de valsneede moet zagen. Dit berekenen gaat vliegsvlug: vakmanschap. Wederom overvalt me het inzicht: iedereen heeft zijn eigen talenten en eigen kracht, of het nu een handelaar op de beurs, een journalist, een tandarts of een boom-specialist betreft.

Met brute kracht trekken Hutten en ik het grote stuk stam naar de grond. Op het resterende blokje stam mag ik oefenen om een valsneede te maken met de motorzaag. Ik zaag de schuine sneede niet precies even diep als de horizontale sneede, ook al heeft Bouwmeester als richtpunt takjes gestoken aan weerszijden van de horizon-

tale sneede. Doordat ik de punt van de motorzaag heb gebruikt bij het zagen van de horizontale sneede, zou de breuklijst na het maken van de spintsnedes volledig verprutst zijn geraakt, ware het niet dat het resterende oefenblok te klein is om nog valgevaar op te leveren. Gelukkig maar. Bouwmeester zaagt het laatste stuk stamblok af.

Takken opruimen

Bouwmeester en Hutten gaan weer even eten. Let wel, we zijn slechts een uurtje verder na de laatste eetpauze! Daarna hijst Bouwmeester de zwaarste takken met een grijparm op de wagen. De grijparm kan 1 ton tillen en de lader kan 10 ton bergen, aardige gewichten dus. Tot slot slepen we met z'n drieën de takken naar de versnipperaar. Ik schrik van de lompe kracht van de shredder: als hij zijn mond opent, kan hij een zware tak van twintig of dertig centimeter doorsnede doorslikken en volledig versnipperen. Dan kan hij tijdens een ongeluk een mens zonder meer doden... "Er gebeuren ook wel eens ongelukken mee", legt Bouwmeester uit.

"Daarom moet je met je handen niet verder de bak in gaan dan net over de rand. Dan is de kans minder groot dat je verstrengeld raakt in takken en meegesleurd wordt. Zodra je een tak geloosd hebt, moet je eigenlijk meteen van de machine weglopen." Na een kwartier flink sjouwen vegen we de kleinste takrestjes en het zaagsel bijeen op de stobbe, die Bouwmeester later met een stobbenfrees zal verwijderen.

Volgende klus

Ik schud Bouwmeester de hand en zie hem en alle andere boomverzorgers nu toch echt in een ander daglicht. Ik heb na dit bezoekje nog een interview, maar merk tijdens dit gesprek dat het licht al half uitgaat bij me. Terwijl Bouwmeester en Hutten op dat moment gewoon weer met een volgende klus bezig zijn!

Waar ik met moeite één tak versleep...

... verslepen de heren er twee of drie...

...naar de versnipperaar.